

การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม

Solving the problems of recidivism among female prisoners in
Nakhon Sawan central prison by integrating according
the five ennobling virtues

โชติกา แก่นธिया¹, พระเทพปริยัติเมธี² และสุกัญญาณัฐ ออบสิน³
Chotika Kantiya, Phratheppariyattimethi and Sukanyanat Opsin

Received: September 19, 2019

Revised: November 15, 2020

Accepted: November 19, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถามประชากรจำนวน 151 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน โดยวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 รูปหรือคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ ประกอบด้วย 1) ด้านความผูกพัน ควรส่งเสริมความผูกพันในครอบครัวให้กับผู้ต้องขัง ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจภายในครอบครัว รวมถึงการบูรณาการหลักธรรมเพื่อยึดเหนี่ยวทางจิตใจ 2) ด้านข้อผูกมัด ควรพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง เน้นการให้การศึกษา ส่งเสริมการฝึกอาชีพผู้ต้องขังตามถนัด ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา 3) ด้านการเข้าร่วม เน้นการปรับทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้องให้กับผู้ต้องขัง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับผู้ต้องขังที่ใกล้ปล่อยตัวทุกคน และการบูรณา

¹ เรือนจำกลางนครสวรรค์; Nakhon Sawan Central Prison

^{2,3} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: hero_new11@hotmail.com, Tel. 085-2354223

การร่วมกันของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ 4) ด้านความเชื่อ ผู้ต้องขังต้องได้รับการพัฒนาจิตใจ เจริญสมาธิภาวนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแนวทางในการกล่อมเกลาคิดใจ ฟันฟู ปรับสภาพจิตใจ และส่งเสริมผู้ต้องขังร่วมกันทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม 5) ด้านการเรียนรู้ทางสังคม ขณะอยู่ในเรือนจำ สอดแทรกหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาในทุกกิจกรรมของผู้ต้องขังให้ ผู้ต้องขังเกิดความศรัทธา ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก มีหลักการในการดำเนินชีวิต รวมถึงการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องของโทษและโทษภัยยาเสพติด

คำสำคัญ: การกระทำผิดซ้ำ, การบูรณาการ, ผู้ต้องขังหญิง, หลักเบญจธรรม

Abstract

This research article aims to propose the solution of problems of recidivism among female prisoners in Nakhon Sawan central prison by integrating according to the five ennobling virtues. This study utilized mixed methods between quantitative with qualitative research thru a questionnaire survey from 151 people who had a confidence value of 0.96. The researcher provided descriptive statistics that consist of percentage, inferential statistics by analyzing the Pearson correlation coefficient. In term of qualitative research, the research used in-depth interviews with 23 key informants by structured interviews and descriptive content analysis techniques. The study found that the solution of problems of recidivism among female prisoners in Nakhon Sawan central prison consists of 1) engagement, family ties should be encouraged to inmates through activities of love strengthen, warmth and understanding within the family including the integration of the principles for spiritual bonding. 2) Obligation aspect should develop the capacity of prisoners, emphasis education, encourage vocational training for prisoners according to their skills and direct to the demand of the labour market. Besides, encourage the living following the philosophy of sufficiency economy, live according to Buddhist doctrine. 3) Participation aspect, should focus on attitude adjustment, making the correct values for inmates, preparation before the releasing of inmates who upcoming free, and the integration of all sectors in the operation of the Department of Corrections. 4) Belief aspect, inmates must be mentally developed, continuously meditate as a way to strengthen the mind, restore the state of mind. 5) Social learning aspect supposed to provide while in prison in order to incorporate Buddhist doctrines in all activities of inmates as beneficial to build faith, try not to repeat offences, having principles of

life including giving knowledge, building the understanding of the penalty and harm of drugs.

Keywords: Recidivism, Integrating, Female prisoner, Five ennobling virtues

บทนำ

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจหลักสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ด้านการควบคุม โดยบังคับโทษตามคำพิพากษาของศาล และมีให้หลบหนีจากที่คุมขังเพื่อป้องกันไม่ให้ไปก่อความเดือดร้อนให้กับสังคม 2) ด้านการพัฒนาพฤตินิสัย โดยแก้ไขข้อบกพร่องด้วยธรรมศึกษา พัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และให้การศึกษา เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งมีเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักกัน/สถานกักขังทั่วประเทศ จำนวน 143 แห่ง อัตราความจุการควบคุมผู้ต้องขังมาตรฐาน 126,156 คน แต่ปัจจุบันจำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศมีทั้งสิ้น 354,950 คน ซึ่งเกินความจุ 219,794 คน คิดเป็น 174% โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 รัฐบาลจะต้องเสียงบประมาณจัดสรรให้กับกรมราชทัณฑ์เป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน 5,100 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายดูแลผู้ต้องขัง จำนวน 6,550 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายลงทุน จำนวน 1,750 ล้านบาท รวมเป็นงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น 13,400 ล้านบาท (กรมราชทัณฑ์, 2562)

เรือนจำกลางนครสวรรค์เป็นราชการส่วนกลาง สังกัดกรมราชทัณฑ์ บริหารงานให้เป็นไปตามแผนและนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ภายใต้นโยบายรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นเรือนจำชายที่มีแดนหญิงขนาดเล็ก มีพื้นที่ของเรือนจำประมาณ 1 ไร่เศษ มีอำนาจการคุมขังได้ไม่เกิน 25 ปี ปัจจุบันมีผู้ต้องขังหญิงจำนวน 468 คน (แดนหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์, 2562) จำนวนผู้ต้องขังหญิง และผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ที่ถูกคุมขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ระหว่างปี พ.ศ.2558 - 2562 โดยไม่รวมผู้ต้องขังที่ประกันตัวออกไป ผู้ต้องขังที่ปล่อยตัววันลดโทษจำคุกและการพักโทษเพื่อคุมประพฤติ เรียงตามลำดับคือ ผู้ต้องขังหญิงปี พ.ศ. 2558 จำนวน 575 คน เป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ 92 คน, ผู้ต้องขังหญิงปี พ.ศ.2559 จำนวน 522 คน เป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ 82 คน, ผู้ต้องขังหญิงปี พ.ศ. 2560 จำนวน 539 คน เป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ 78 คน, ผู้ต้องขังหญิงปี พ.ศ. 2561 จำนวน 519 คน เป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ 84 คน และผู้ต้องขังหญิงปี พ.ศ. 2562 จำนวน 468 คน เป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ 151 คน (กรมราชทัณฑ์, 2562) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ผู้ต้องขังหญิงจำนวนไม่น้อยที่หวนกลับเข้ามาในเรือนจำอีก ประมาณ 32% และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น แม้ว่าเรือนจำจะดำเนินการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามกระบวนการควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ให้ความรู้ฝึกทักษะอาชีพ และจัดโปรแกรมพัฒนาจิตใจให้กับผู้ต้องขังหญิงตามนโยบายกรมราชทัณฑ์และหลักทัณฑ์วิททยาแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงได้มากนัก ผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 80 มีภูมิลำเนาจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแน่นอนว่าผู้ต้องขังหญิงเหล่านี้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องย้ายไปอยู่เรือนจำอื่น เพราะอยากอยู่ใกล้บ้าน อยู่ใกล้ญาติพี่น้อง ฉะนั้น

ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครสวรรค์จึงประสบปัญหาความแออัด ส่งผลต่อสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต การใช้ชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างเร่งรีบแข่งกับเวลา เพื่อให้ภารกิจของทุกคน เสร็จสิ้นเรียบร้อยภายในกรอบเวลาที่ถูกกำหนดขึ้นในแต่ละวัน ด้านการพัฒนาพฤตินิสัย เช่นการฝึกอาชีพที่หลากหลาย การฝึกระเบียบวินัย ฝึกอบรมทางด้านศาสนา ทักษะการใช้ชีวิตก่อนและหลังพ้นโทษ ภายใต้พื้นที่ทางกายภาพที่คับแคบไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ต้องขังที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งลักษณะทางกายภาพของเรือนจำกลางนครสวรรค์เป็นส่วนสำคัญที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงขยายเพิ่มเพื่อรองรับจำนวนผู้ต้องขังได้มากไปกว่านี้ นั่นหมายความว่ารัฐต้องเสียงบประมาณให้กรมราชทัณฑ์ จำนวนไม่น้อยเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค ค่าสาธารณูปโภค ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าขนขยะ ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น รวมถึงงบประมาณที่ต้องสูญเสียเป็นค่าฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้ต้องขัง งบประมาณจัดสรรด้านการจัดโปรแกรมแก้ไขต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนพัฒนาให้ผู้ต้องขังเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิต มีศักยภาพในการที่จะออกไปใช้ชีวิตได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย และดูเหมือนว่า เรือนจำ/ทัณฑสถานส่วนใหญ่ทั่วประเทศก็ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน

การลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งรีบดำเนินการหาแนวทางแก้ไข เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังหญิงหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม” เพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ ไม่ให้ผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครสวรรค์หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกในอนาคต เป็นที่ยอมรับของสังคมสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมั่นคง อันจะนำไปสู่สังคมที่มีแต่ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพประโยชน์ต่อประเทศชาติ ปัญหาอาชญากรรมลดลงส่งผลให้ภาระงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลดลง งานสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณรายจ่ายที่ไม่จำเป็นก็จะลดลงเสริมสร้างความมั่นคงให้เศรษฐกิจ ทำให้เกิดการพัฒนาในทุกมิติสามารถขับเคลื่อนประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้รับการรับรองจริยธรรมวิจัยงานวิจัยนี้ได้ผ่านการวิจัยจากคณะกรรมการการทำวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใบบรรองเลขที่ ว. 46/2563 มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและศึกษาความสัมพันธ์ของการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ตามหลักเบญจธรรม โดยการแจกแบบสอบถามกับประชากรผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง ในทุกฐานความผิด ที่ถูกคุมขังในแดนหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ จำนวน 151 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคำถามการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรมโดยนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นกรอบในการตั้งข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 28 รูปหรือคน จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านพระสงฆ์ ด้านหัวหน้าส่วนราชการ ด้านนักวิชาการ ด้านญาติผู้ต้องขัง และผู้ต้องขัง โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและจัดบันทึกจำแนกเป็นประเด็น เรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการแจกแบบสอบถามกับประชากรที่เป็นผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์พบว่า สภาพการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ตามหลักเบญจธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรัก ความปรารถนาดี (เมตตากรุณา) ด้านการประกอบอาชีพสุจริต (สัมมาอาชีพ) ด้านความจริงใจ (สัจจะ) และด้านความไม่ประมาท (สติสัมปชัญญะ) อยู่ในระดับมากที่สุด มีเพียงด้านความพอใจ (กามสังวร) อยู่ในระดับมาก ส่วนการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วม ด้านข้อผูกมัด และด้านความเชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความผูกพัน และด้านกรเรียนรู้ทางสังคมขณะอยู่ในเรือนจำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างหลักเบญจธรรมกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง Pearson Correlation (r) (0.58) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการตั้งข้อคำถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาคำถามการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม ประกอบด้วย

1) ด้านความผูกพันของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ คือ ควรส่งเสริมความผูกพันในครอบครัวให้กับผู้ต้องขัง โดยการใช้กิจกรรมสร้างความผูกพัน สร้างความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจภายในครอบครัว เพื่อเป็นการส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง และมีส่วน

ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รวมถึงการเปลี่ยนแนวคิดทัศนคติของผู้ต้องขัง ให้ผู้ต้องขังรู้จักรักและศรัทธาในตนเองโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา

2) ด้านข้อผูกมัดของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ คือ ควรพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังโดยการเรียนรู้ ให้การศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกอาชีพผู้ต้องขังตามความถนัดหรือความสนใจ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานภายนอก และสอดคล้องกับสภาพสังคมของแต่ละพื้นที่แต่ละบุคคล ส่งเสริมด้านเงินทุน จัดตั้งศูนย์ประสานงาน และส่งเสริมการมีงานทำเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว รวมถึงการนำหลักธรรมทางศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต สร้างความสุขทางใจ ลดความสุขทางกาย เพื่อลดการเกิดกิเลส ไม่ยึดติด ไม่อยากได้อะไรเกินตัว

3) ด้านการเข้าร่วมของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ คือ ด้านการเข้าร่วม ควรเน้นการปรับทัศนคติ เปลี่ยนกระบวนความคิดและค่านิยมที่ถูกต้องให้กับผู้ต้องขัง ให้เกิดการยอมรับในการกระทำของตนเอง และพร้อมปรับปรุงตัวเองให้เป็นคนดี มีคุณค่าของสังคม มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับผู้ต้องขังที่ใกล้ปล่อยตัวทุกคน และการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

4) ด้านความเชื่อของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ คือ ต้องพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้เกิดสำนึกรับผิดชอบ ชั่วดี โดยใช้หลักธรรมของศาสนาเป็นแนวทางในการกล่อมเกลาฟื้นฟูปรับสภาพจิตใจ เน้นการปฏิบัติ ทำสมาธิภาวนาอย่างต่อเนื่อง จริ่งจัง และส่งเสริมให้ผู้ต้องขังทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จิตอาสาต่าง ๆ

5) ด้านการเรียนรู้ทางสังคมขณะอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ คือ ด้านการเรียนรู้ทางสังคมขณะอยู่ในเรือนจำ ต้องเปลี่ยนแนวคิดของผู้ต้องขังให้มีสติรู้คิดและเกรงกลัวต่อบาป โดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ ปรับใช้ และสอดแทรกหลักธรรมคำสอนในทุกกิจกรรม ให้ผู้ต้องขังเกิดความเชื่อความ ศรัทธา ละอายที่จะทำความผิด และเห็นคุณค่าของชีวิตที่มีอิสรภาพ มีหลักในการดำเนินชีวิต รวมถึงการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องของโทษและพิษภัยยาเสพติด

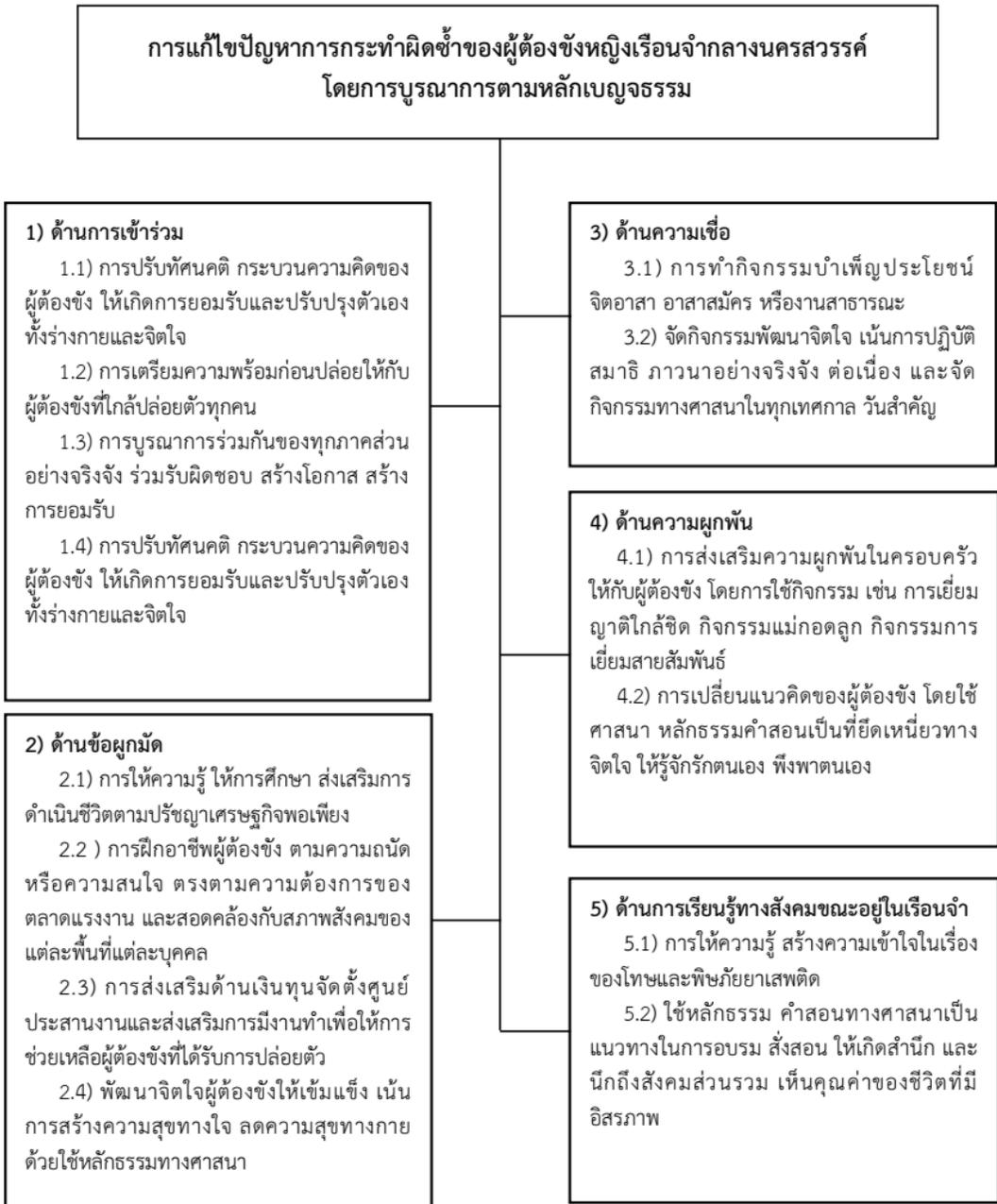
อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม ประกอบด้วย ด้านความผูกพัน ควรส่งเสริมความผูกพันในครอบครัวให้กับผู้ต้องขังผ่านกิจกรรมเสริมสร้างความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจภายในครอบครัว ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ต้องขังในการเรียนรู้ที่จะรักและเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้หลักคำสอนทางศาสนาเข้ามาช่วยเป็นการบูรณาการหลักธรรมเพื่อยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ด้านข้อผูกมัด ควรพัฒนาศักยภาพด้านการให้การศึกษาผู้ต้องขัง ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการฝึกอาชีพให้กับผู้ต้องขังตามความถนัดตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สนับสนุนเงินทุนและจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว รวมถึงชี้แนะ

ให้มีการนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านการเข้าร่วม เน้นการปรับทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้องให้กับผู้ต้องขังเพื่อให้ตระหนักรู้ในการกระทำของตน เป็นการพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่ดีขึ้น และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวให้กับผู้ต้องขังที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวทุกคน โดยการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ ด้านความเชื่อ ผู้ต้องขังต้องได้รับการพัฒนาจิตใจโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการปรับสภาพจิตใจเพื่อให้เกิดสติ เน้นที่การปฏิบัติเจริญสมาธิภาวนาอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้ผู้ต้องขังทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม ด้านการเรียนรู้ทางสังคมขณะอยู่ในเรือนจำ สอดแทรกหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาในทุกกิจกรรมของผู้ต้องขังเพื่อให้เกิดความศรัทธา เกรงกลัวการทำบาป ตระหนักถึงความดีงามของอิสราภาพ และมีหลักการในการดำเนินชีวิต เพื่อที่จะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก รวมถึงให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องของโทษและพิษภัยยาเสพติดแก่ผู้ต้องขัง สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรียา ก้อนแพง (2559) พบว่า ปัจจัยการคบเพื่อนมีผลต่อการกระทำผิดมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยทางด้านประวัติการกระทำผิด ปัจจัยด้านการควบคุมตนเองและปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม โดยเฉพาะความผูกพันด้านครอบครัวส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด ข้อเสนอแนะความส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่เกิดจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่และการสนับสนุนด้านการศึกษา (School Program) เพราะสามารถสร้างกลไกในการป้องกันแนวโน้มในการกระทำผิดและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพได้ตามหลักทฤษฎีการควบคุมตนเองได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา พลอยเพ็ชร (2558) พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเป็นแนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการค้นหาสาเหตุ แนวทาง และวิธีการแก้ไขปัญหา และหลักไตรสิกขาในการนำมาพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างเป็นองค์รวม โดยพัฒนาทางด้านพฤติกรรมทั้งทางกายและวาจา (ศีล) พัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี (สมาธิ) และพัฒนาทัศนคติ มุมมอง และความมีเหตุผล (ปัญญา) ซึ่งจะทำให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเกิดความยั่งยืนยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินชีวิตของคนเราทุกคนนั้นมีอย่างหนึ่งที่เหมือนกัน คือ ไม่มีใครสามารถดำเนินชีวิตไปได้โดยไม่เคยกระทำความผิด ต่างกันตรงที่ความผิดนั้นจะผิดมาก หรือผิดน้อย ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ความหนักเบา ร้ายแรงของความผิด จึงทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ต้องขังไม่ใช่กลุ่มคนแปลกแยก แตกต่าง หรือไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ เพียงแต่บุคคลเหล่านั้นต้องได้รับการพัฒนาพฤติกรรมนิสัย แก้ไข พื้นฟู และการให้ออกาสจากสังคม ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องหญา เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการให้โอกาส มีการประชาสัมพันธ์ หรือ รณรงค์ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติและมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อผู้พันโทฯ สร้างการยอมรับและ ตระหนักรู้ถึงความจำเป็นในการให้โอกาสผู้พันโทฯ ในการกลับมาใช้ชีวิตในสังคม
2. ภาครัฐควรมีนโยบายสำหรับหน่วยงานเครือข่ายภาคสังคมในการติดตาม และ สอดส่องดูแลผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน
3. กระบวนการทางยุติธรรมควรมีการกำหนดมาตรการทางเลือกอื่นแทนการ ลงโทษด้วยการคุมขัง เพื่อให้การแก้ไขฟื้นฟูเกิดประสิทธิภาพ และลดปัญหาผู้ต้องขังล้นคุก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ควรจัดกิจกรรมหรือจัดฝึกอบรมเน้นการ บำบัดจิตใจของผู้ต้องขัง เพราะการกระทำผิดส่วนใหญ่เกิดจากจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง มั่นคง โดยใช้ หลักธรรมทางศาสนาในการฟื้นฟูจิตใจ เน้นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
2. เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนตัวจาก เรือนจำอย่างเข้มข้น มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ ทั้งด้านการพัฒนา จิตใจ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การให้ความรู้ การฝึกวิชาชีพ และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
๓. เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ควรส่งเสริมให้ผู้ต้องขังทำหน้าที่ตาม บทบาทของพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนร่วม โดยใช้กิจกรรมลูกเสือ จิตอาสา อาสาสมัครต่าง ๆ เพื่อให้เกิดค่านิยมในการรักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเกิดความผูกพันกับ สังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2562). รายงานการตรวจเยี่ยมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและมอบ นโยบายให้กรมราชทัณฑ์ 19 สิงหาคม 2562. (อัดสำเนา).
- กรมราชทัณฑ์. (2562). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ: เรือนจำ/ทัณฑสถานอิสระ. เข้าถึง ได้จาก http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_table.php?date=2019-11-01&area=6&report=
- แดนหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์. (2562). *ฐานข้อมูลผู้ต้องขังหญิง*. ข้อมูล ณ 1 พฤศจิกายน 2562. (อัดสำเนา).
- นริศรา พลอยเพชร. (2558). การประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไข พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(3), 53-70.

พัชรียา ก้อนแพง. (2559). ปัจจัยเกี่ยวกับความผูกพันทางสังคมและการควบคุมตนเองที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ เกี่ยวกับคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.